

Východiska: Přestože má vodní dýmka svůj původ a tradici především v asijských a afrických státech, před více než 30 lety se tento trend začal šířit i u nás a získal si značnou popularitu především mezi mladými lidmi. Přes tento fakt se vzorcům užívání vodní dýmky mezi mladými dospělými nevěnuje dostatečná pozornost odborné veřejnosti. V České republice stejně jako v mnoha dalších zemích schází fungující protikuřácká opatření, preventivní a léčebné intervence zaměřené specificky na užívání vodních dýmek. Škodlivost dýmky je navíc srovnatelná s jinými hořícími tabákovými výrobky, přesto je ve společnosti rozšířeným mýtem její menší rizikovitost zejména kvůli mylnému domnění filtrace kouře přes vodu.

Cíle: Cílem práce je pomocí online dotazníkového šetření zmapovat vzorce užívání vodních dýmek mezi studenty pražských vysokých škol se zaměřením na počátek užívání, aktuální frekvenci užívání a souběžné užívání dalších tabákových a nikotinových výrobků, motivaci k abstinenci, charakteristiky seance s vodní dýmku a informovanost o jejích rizicích a tyto výsledky následně porovnat s dosavadními studii.

Metody: Data byla získána formou kvantitativního výzkumu s využitím online dotazníku šířeného ve skupinách vysokoškolských studentů na sociální síti Facebook od února do května roku 2021. Následně byla statisticky zpracována a vyhodnocena za pomoci programů Microsoft Excel a Jamovi.

Výsledky: Přes 70 % respondentů uvádí bývalé či současné užívání vodní dýmky především příležitostného charakteru. Muži vykazují vyšší prevalenci a frekvenci, ženy zase nižší věk prvního užití. Ten činí průměrně 16,4 let a odehrává se nejčastěji ve společnosti přátel. Sociální aspekt kouření vodní dýmky je zcela patrný, přes 98 % respondentů užívá dýmku nejčastěji ve společnosti. Jedna dýmkařská seance trvá obvykle 1-2 hodiny, nejčastěji v čajovně a nejoblíbenější náplní se s převahou ukázal být tabák s ovocnou či mátovou příchutí. Pozitivními aspekty užívání dýmky jsou socializace, relax, chuť, vůně, experimentování a zábava, nepříjemnými zase škodlivost a finanční nákladnost. Pouze malé množství uživatelů se pokoušelo, či plánuje přestat kouřit vodní dýmku, avšak ti, co to již zkusili, to zároveň vnímají jako obtížnější. Uživatelé navíc považují kouření vodní dýmky za méně nezdravé, než bývalí uživatelé a neuživatelé.

Závěr a doporučení: Přestože tato práce přinesla nové poznatky v problematice užívání vodních dýmek, další studie zaměřené na jiné části populace a další aspekty jejího užívání jsou zapotřebí.